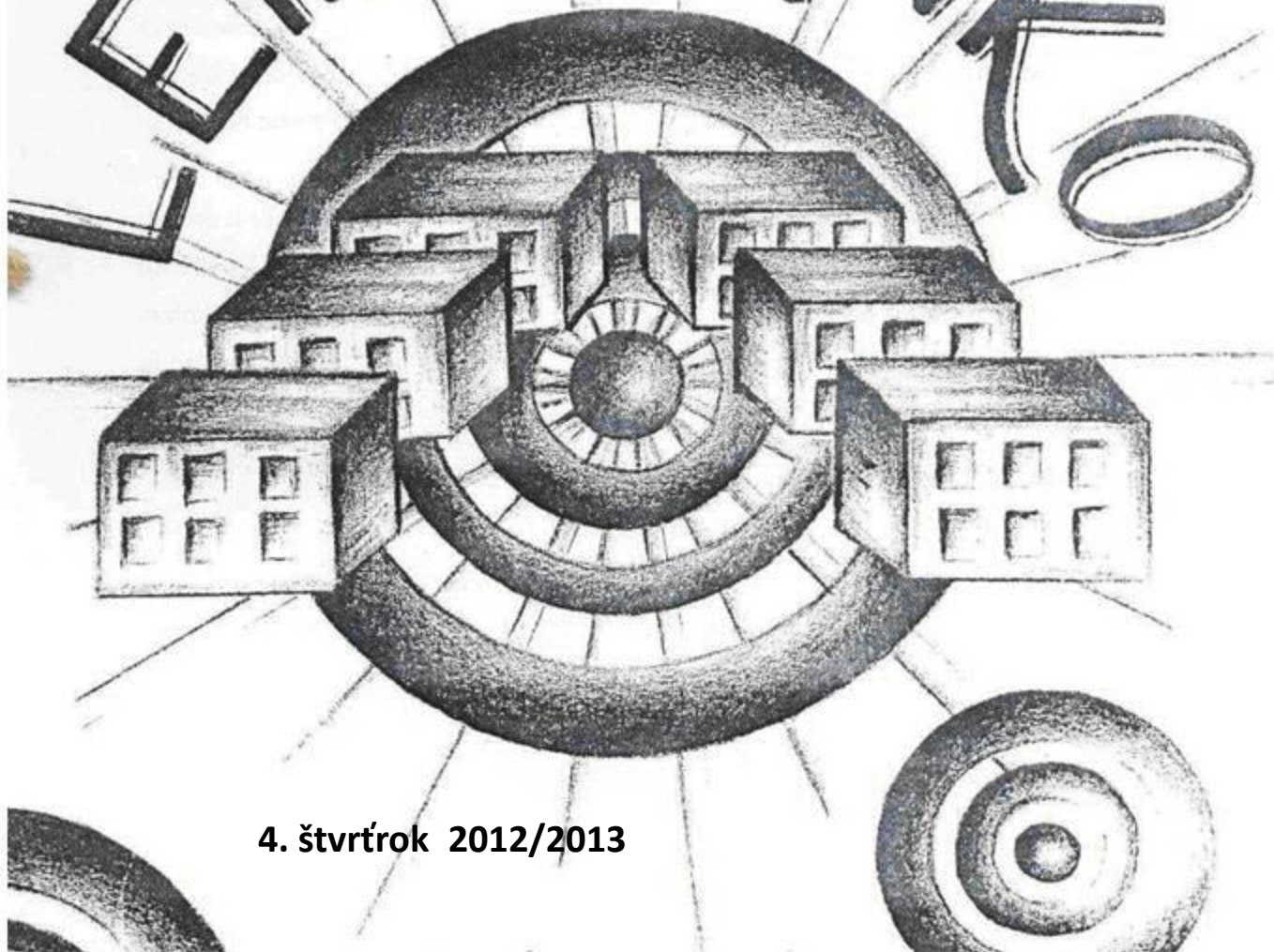

Školský časopis
ZŠ s MŠ
LEMEŠANY

LEMEŠANKA

4. štvrťrok 2012/2013

Ahojte!

S júnom prichádza leto, slnko, kúpaliská, ale aj koniec školského roka. Pred nami sú dva mesiace prázdnin. Budeme dovolenkovať, bláznit' sa, užívať si slniečko a veľa iných vecí, ktoré môžeme robiť iba v lete. Posledný Lemešanko v tomto školskom roku je tiež taký „letný“. Dozviete sa zaujímavosti z našich výletov, z ciest našich tanečníc, ale aj to, ako veľmi ľúbime svoje mamy.

V tomto čísle sa chcem poďakovať všetkým, ktorí tvorili tento časopis – Lei, Natálke, Miške, Lydke, Simonke, Nikolke, Nike, Irenke, Zuzkám, Kamilke, Kristínke a zvlášť deviatačkám, ktoré už tento rok odchádzajú - Saši, Sime, Nike, Viki a Kike. Ďakujem!

Sylvia Benčová

Letná básnička

*Len čo ráno slnko vstalo,
kvietky zo sna prebúdzalo.
Poštekliho jarnú zem,
podťe, kvietky, podťe sem.
Pridal sa i vietor Miki
a ten hojdá konáriky.
Každý večer plný peľu
volá včielky na návštevu.
Lienky v tráve s mravcami
pochodujú nôžkami.
Dve zvedavé lienôčky
našli v tráve kvietochky.*

*Chceli by piť sladkú šťavu
a vznášať sa ponad trávu.
Ale čo to, veľký mrak
kvapky bude rozsievať.
A už padá kvapka, kvapka,
už je z nich aj dážď.
Mračno silu stratilo,
slnko kvety sušilo.
Pridal sa i vietor Miki
a ten suší konáriky.
Za odmenu motýliky
lúčnou cestou vo dvojici
letia ako nezbedníci.*

OBSAH

Deň Zeme a výlet do Svidníka

Deň matiek

Tanečnice vo svete

Výlet do Červeného Kláštora a Starej Ľubovne

Omaľovanka

22. 4. - DEŇ ZEME

História vyhlásenia tohto dňa siaha do roku 1969, keď predovšetkým John McConnell začal volať po vzniku medzinárodného dňa Zeme a v rámci týchto snáh vytvoril i vlajku Dňa Zeme. Prvý Deň Zeme bol oslávený v San Franciscu. Táto oslava bola pravdepodobne myslená nielen ako ekologicky zameraný sviatok, ale aj ako ľavicovo orientovaný happening bojovníkov proti vojne vo Vietname.

Výlet do Svidníka

Pri príležitosti Dňa Zeme (22.4.) sme navštívili mesto Svidník a jeho okolie. Cestovali sme autobusom a aj napriek nevoľnostiam sme nakoniec došli v poriadku. Prezreli sme si drevený kostolík v malej dedinke Vyšný Komárnik a potom aj Pamätník a cintorín Československej armády na Dukle. Práve tu sa odohrali jedny z najťažších bojov 2. svetovej vojny. Počas bojov tu padlo vyše 60 tisíc sovietskych a československých vojakov. Neskôr sme navštívili Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku. Spoznali sme ľudovú architektúru, remeslá a život v tejto časti východného Slovenska. Zažili sme veľa zábavy a domov sme si odniesli veľa príjemných zážitkov. ☺

Drevený gréckokatolícky kostolík sv. Kozmu a Damiána vo Vyšnom Komárniku bol postavený roku 1924 na mieste pôvodného dreveného chrámu z roku 1700, ktorý bol zničený v prvej svetovej vojne.

Zuzka O.

Mama, to je anjel, ktorý na Zemi žije. Mama, to je krásna dáma, vďaka ktorej mi srdce bije...

História Dňa matiek siaha až do obdobia antiky. V starovekom Grécku oslavovali ženu ako daryňu života už 250 rokov p. n. l. v podobe slávností na počesť matky všetkých bohov - bohyně Rhey. Oslavy trvali obyčajne tri dni - *od 15. do 18. marca*. Starovekí Rimania oslavovali sviatok *Matronalia*, ktorý bol zasvätený bohyni Juno. Za predchodcu Dňa matiek v jeho dnešnej podobe možno považovať tzv. Nedeľu matiek (Mothering Sunday), ktorú začali oslavovať v 16. storočí v Anglicku. V čase sviatku, ktorý bol stanovený na štvrtú nedeľu počas veľkonočného pôstu, sa mohlo služobníctvo žijúce v príbytkoch svojich pánov vrátiť domov k svojim matkám a stráviť s nimi deň. V novodobej histórii ľudstva sa Deň matiek dostal do povedomia na prelome 19. a 20. storočia, a to vďaka Američanke Anne Marie Jarvisovej. Po tom, ako v roku 1907 zomrela jej matka, začala viesť kampaň za vyhlásenie dňa venovaného matkám. Už o dva roky neskôr tento sviatok oslavovali v 45 štátoch USA. 8. mája 1914 iniciatíva vyústila do oficiálneho vyhlásenia druhej májovej nedele za Deň matiek Kongresom USA. Prezident Woodrow Wilson podpísal neskôr dokument, v ktorom bol Deň matiek vyhlásený za celoamerický národný sviatok. Dátum druhej májovej nedele sa rozhodli prijať za svoj takmer všetky krajiny na svete.

V Československu sa Deň matiek začal oslavovať v roku 1923, a to najmä zásluhou Alice Masarykovej, dcéry prezidenta T. G. Masaryka a emancipovanej predsedníčky Československého červeného kríža. V 50. rokoch boli oslavy Dňa matiek v komunistickom Československu a ostatných proruských krajinách nahradené marcovým Medzinárodným dňom žien. Tradícia Dňa matiek na Slovensku bola obnovená až po roku 1989, kedy sa začal sláviť druhú májovú nedeľu v roku. Deň matiek je medzinárodný sviatok. Odzrkadľuje sa v ňom jedinečnosť a nenahraditeľnosť matky v spoločnosti. Aj keď u nás dlhú históriu nemá, každý z nás by si mal nájsť chvíľku, aby si na tú svoju matku spomenul.

V máji sme aj my chceli potešiť naše mamičky. Uvili sme im kytičku z našich piesní, básní a tanca. Program pripravili žiaci všetkých ročníkov. Naši prváčikovia – trpaslíci počas celého popoludnia hľadali svoju mamu – Snehulienku. Na svojej ceste stretli mnoho detí, ktoré chceli ukázať svoju veľkú vďaku mamkám. Nakoniec sa našim trpaslíkom podarilo mamku nájsť a nádherné popoludnie sme ukončili spoločnou piesňou. Táto naša akadémia bola poďakovaním za všetko, čo pre nás robíte, milé mamičky.

M a m a

*Pozerám do Tvojich očí, mama,
s Tebou nikdy nie som sama.
Vždy, keď Ťa potrebujem, Ty pri mne
stojíš.*

*Vyriešiť problém nikdy sa nebojíš.
So všetkým sa Ti zverujem,
urobiť to nikdy báť sa nebudem.
Ty mi stále poradiš,
veľmi rada usmerníš.*

*Stále sa spolu smežeme,
občas sa i nezhodneme.
Veľké prepáč za všetko zlé,
veď moja láska k tebe nikdy
nezmizne.*

*Za to všetko Ti, mama, ďakujem,
svoj obdiv večne venujem.*

*Mama je len jedna.
Bez nej by každá ruža zvädla.
Vnáša do života nás všetkých lásku,
vek jej pridá ďalšiu skúsenosť i vrásku.
Stará sa o nás už od mala,
bez nej by som v živote len ťažko stála.
Povzbudí ma, dodá odvahu,
Každá má výnimočnú povahu.*

Naše tanečnice vo svete

My, tri žiačky ZŠ s MŠ Lemešany, Nikolka Mertová (5.A), Zuzka Ružbašanová (7.A) a Nikolka Pavlíková (7.A), sme 15. apríla vyrazili na dlhú cestu do tureckého Istanbulu. So súborom Rozmarija, v ktorom tancujeme, sme šli reprezentovať slovenský folklór. Vystúpili sme s rôznymi tancami z východného Slovenska a užili sme si kopec zábavy. Navštívili sme toto krásne mesto plné histórie, videli sme množstvo istanbulských pamiatok, vyskúšali sme si aj oblečenie tamojších žien. V Turecku svoj talent a svoje tradície predviedli mladá nadšenci z dvanástich krajín z celého sveta – z Malajzie, Indonézie, Číny, Ruska, Ukrajiny, Azerbejdžanu, Gruzínska, Maďarska, Kirgizska, Macedónie, Cypru a domáceho Turecka. Rozmarija bola iná ako ostatné súbory. Boli sme ubytované v rodinách, ktoré by nám zniesli modré z neba. Ľudia boli milí, štedrý, usmíati a starostliví. Svojich nových rodičov i súrodencov sme si veľmi obľúbili. A tak ako na začiatku sme plakali my, na konci plakali Turkyne a všetci naši tureckí kamaráti. „Turci majú všade zavesené vlajky a program začínajú hymnou. My nenosíme vlajky, nespievame hymnu, ale každý chce po našej návšteve vedieť, kde leží Slovensko. My širíme svoju krajinu srdcom, aj keď sme maličky,“ skonštatovala Dana Kovalčíková, vedúca súboru. Rozmarija sa do Istanbulu vráti opäť v júni. Už teraz sa tešíme!

Folklór

Folklór patrí na Slovensku medzi najväčšiu pýchu krajiny. Každá oblasť, mesto, dedina, obec má svoj vlastný charakter a svoj vlastný folklór - kroje, hudbu, piesne, architektúru, zvyky, tradície, tance a nárečie.

Šariš

My žijeme v regióne Šariš, ktorého centrom je mesto Prešov. Hovoríme šarišským nárečím. Medzi jeho základné znaky patrí prízvuk na predposlednej slabike slova a to, že neexistujú dlhé samohlásky (volame, luka, brazda).

Popredným folklórnym reprezentantom regiónu Šariš je folklórny súbor Šarišan. Program folklórneho súboru je inšpirovaný bohatstvom folklórnych tradícií regiónov východného Slovenska - Šariš, Zemplín, Spiš a Abov.

Šarišský kroj

Mužský odev: Košeľa z domáceho plátna s preloženým golierom a zapínaním na gombičky, rukávy boli všité do manžiet, vyšívanych alebo z činovate; spodné nohavice (*gače*); starším typom nohavíc boli súkenné biele *chološne*, novším biele drilichové alebo sviatočné čierne súkenné. Oboje boli zdobené okolo rázporkov čiernym šnúrovaním. Vesta (*ľajblik*) so stojatým golierikom siahala do pásu, bola z čierneho súkna, ozdobená žltou výšivkou a okrúhlymi gombičkami.

Ženský odev: košeľa z domáceho plátna siahala po kolená, spodník (*pendeľ, podolok*) bol úzky, málo sa nosil. Oplecko bol z jemnejšieho plátna, rukávy spolu s predným i zadným dielom boli všité do goliera a do manžiet z červenej činovate. Drobná skladaná sukňa (*kidľa*) bola z farbiarčiny a z čierneho súkna. Spodná sukňa z rozličných látok (kartún, barchet) sa nosila do práce aj ako vrchná, novšie boli z rozličných materiálov. Živôtik staršieho typu (*vist*), podobný ako na Spiši, bol z čierneho súkna, s hranatým výstrihom (*neskôr z brokátu*), lemovaný zamatovou stužkou, prišival sa k vrchnej sukni. Novší typ (*ľajblik*) bol z rozličných materiálov, s okrúhlym výstrihom, zdobený výšivkami, v polovici 20. storočia na ňom strojom vyšivali veľké pestré kvety, korálky. Zástera staršieho typu bola jednopólová z farbiarčiny (*fartuch*) skladaná; novšie zástery sú z čiernych látok, s volánom okolo okrajov (*šurc*), s prišitými strojovými nášivkami v podobe kvetov.

Výlet do Červeného Kláštora

29. mája po vyučovaní sme sa vybrali na trojdňový výlet do Červeného Kláštora. Cesta bola „príjemná“ (v autobuse bolo horúco a cestovalo veľmi, ale veľmi veľa ľudí). Nevedeli sme sa dočkať, kedy budeme v cieľi našej cesty. Dorazili sme okolo šiestej, únava z cesty rýchlo opadla a my sme sa mohli pripraviť na večernú grilovačku. Klobásky nám chutili. Museli sme však niekde vybehať také kalorické jedlo. Šli sme sa teda prejsť na poľskú stranu Dunajca. Zahrali sme si futbal s poľskými chlapcami a pozreli sme si aj poľskú architektúru.

30. mája sme sa prebudili do búrkového rána. Búrka po hodine prešla a my sme sa vybrali na prehliadku samotného kláštora. V 14. – 16. storočí tu pôsobila rehoľa kartuziánov, ktorí patrili k najprísnejším rádom v rímskokatolíckej cirkvi. Ich rehoľné pravidlá kladú dôraz na význam kníh, preto sa venovali ich odpisovaniu, výzdobe a viazaniu. V roku 1563 bol kláštor zrušený a smrťou posledného mnícha – priora zanikol. V roku 1711 začala pôsobiť v Červenom Kláštore rehoľa kamaldulov. Aj im regula predpisovala prísnu askézu. Venovali sa hospodárstvu, včelárstvu, pestovaniu kultúrnych plodín, liečivých bylín a stromov. S históriou kláštora sú spojené aj dve významné osobnosti – liečiteľ a zhotoviteľ „lietajúcich krídel“ a unikátneho herbára bylín, bráter Cyprián, a páter Romuald Hadbavný, ktorý mal hlavnú zásluhu na preklade Písma svätého do vtedajšej podoby slovenčiny (pol. 18. stor.).

Po zaujímavom výklade o histórii kláštora nás už čakali plte. Splav Dunajca na pltiach je miestnou turistickou atrakciou. Dunajec slúžil odpradáva ako dopravná tepna. Už v 2. storočí p. n. l. sa k Baltiku splavovali grécki a rímski kupci kvôli jantáru. Neskôr sa prepravovalo drevo, železo, liečivé korenky, sušené slivky, syr, medovina a ďalšie. Z tejto tradície sa preniesli na pltnícky klobúk ozdoby z Baltiku – za každý splav jedna mušlička. Po veľkých povodniach v r. 1813, ktoré znemožnili ďalšiu prepravu, začalo pltníctvo ako nákladná preprava upadať a v r. 1923 zaniklo. Podľa ústneho podania prvým sprievodcom Pieninami a zároveň prvým výrobcom plťí bol Gondek – Kasper zo zamagurskej Lesnice. Cesta nám trvala asi 90 minút a niektorí žiaci si mohli aj sami vyskúšať, aké to je byť pltníkom.

V Lesnici sme si dali chutný obed a vybrali sme sa na 9-kilometrovú túru naspäť do Červeného Kláštora. Škoda, že sme si nemohli vychutnať krásy Pieninského národného parku. Počasie je nevyspytateľné, ale my sme sa nezľakli a aj napriek dažďu sme zdolali túto prekážku. Večer sme už len oddychovali a vychutnávali si pokoj, ktorý v tomto kúte Slovenska vládne. Po celý čas sa o nás starala milá pani Helenka, ktorá nám vyvára, prala a spríjemňovala nám pobyt v Červenom Kláštore.

V piatok sme sa predpoludním presunuli do Starej Ľubovne, ale o tom Vám už napíšu naše redaktorky z 1. stupňa.

Kamilka,
Kristínka,

A takáto sme boli partia v Červenom Kláštore!

A všetko pokračovalo v Starej Ľubovni!

Do Starej Ľubovne sme my, menší školáci, prišli okolo desiatej. Prvá zastávka bola v Dome Ľubovnianskeho meštana. Po počúvaní hrôzostrašných historiek sme si prezreli izby a ich zariadenie v tomto dome. Každý z nás si potom mohol vyraziť mincu – ľubovniansky zlatý, ktorý je jediným platidlom v stredovekom vojenskom tábore v podhradí.

Pred domom sme sa stretli s výletníkmi z Červeného Kláštora, s ktorými sme šli na chutný obed do kapitánskej krčmy vo vojenskom tábore. Po obede sme sa venovali rôznym vojenským aktivitám, napr. streľbe z luku alebo jazde na koni.

Hrad bol na obrovskom kopci, a tak nám neostávalo nič iné, iba stúpať hore. Hrad bol postavený zač. 14. storočia. Na hrade sú vystavené poľské korunovačné klenoty – koruna, žezlo a jablko. Mohli sme si prezrieť aj expozície venované remeslám v tomto regióne – pivovarníctvu a liehovarníctvu. Okrem prechádzok po hrade sme si dopriali aj zmrzliny a všelijaké iné dobroty. Takto posilnení sme sa mohli vybrať obdivovať skanzen.

Skanzen patrí k najmladším na Slovensku. Jeho dominantou je zrubový gréckokatolícky kostolík. Boli tam domčeky bohatších ľudí, ale aj tých chudobnejších. Nám sa ale najviac páčila škola. Predstavovali sme si, ako sa učili deti dávno. Zaujímavé bolo aj to, že v škole býval aj učiteľ a všetci sa učili v jednej triede. Potom sme si nakúpili suveníry, ktoré nám budú pripomínať tento výlet.

To bola naša posledná zastávka a rýchlo do autobusu. Boli sme všetci veľmi unavení, ale vďaka zážitkom z tohto výletu na tieto dni budeme spomínať ešte dlho.

Lea, Natálka, Miška

Príjemné prázdniny Vám žela redakcia Lemešanka

Lemešanko – časopis pre žiakov ZŠ s MŠ Lemešany. Vychádza: štvrtročne. Vydáva: ZŠ s MŠ Lemešany, Lemešany 154, 082 03 Lemešany. VII. ročník, č. 4, 2012/2013. Redakčná rada: Mgr. Sylvia Benčová, Alexandra Sabolová, Kristína Marcinová, Viktória Tomečková, Nikola Červenická, Simona Červenická, Nikola Pavlíková, Zuzana Ružbašanová, Kamila Kapustníková, Kristína Kušnírová, Irena Borisová, Zuzana Onofrejová, Lýdia Turčaniková, Simona Slaminková, Nikola Mertová, Natália Sabolová, Lea Benčová.